

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN’ATI INSTITUTI**

“TASDIQLAYMAN”

**O‘zDK huzuridagi Botir Zokirov
nomidagi Milliy estrada san’ati instituti
rektori**

A.Mansurov

202 4 yil “ 30 ” avgust

Ro‘yxatga olindi: № BD 60211300 - 1.13

DIRIJYORLIK VA ORKESTR USLUBLARI TARIXI

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi: 210 000 – San’at
Ta’lim yo‘nalishi: 60211300–Dirijyorlik (estrada orkestri dirijyorligi)

Toshkent 2024

DIRIJYORLIK VA ORKESTR USLUBLARI TARIXI FANINING O'QUV DASTURI

Fan/modul kodi DOUT1205	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-2	ECTS-Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Dirijyorlik va orkestr uslublari tarixi	60	90	150
2.	I.Fanning mazmuni Bakalavriat ta'lim bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur - bakalavriat ta'lim yo'nalishining Dirijyorlik san'ati (estrada orkestri) ixtisosligi bo'yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan. Dastur Davlat ta'lim Standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrlar tayyorlash o'quv rejalari asosida tuzilgan. Orkestr uslublari tarixi fani dirijyorlarni dirijyorlik faniga oid bo'lgan nazariy bilim, uslubiy va amaliy ko'rsatmalarni talabalar ongiga singdirishni o'z oldiga maqsad qilib qo'ygan. Ushbu bilimlardan foydalangan holda, mutaxassis kelajakda orkestrlar, ayniqsa estrada orkestrlarining paydo bo'lishi, repertuari va o'ziga xos uslublari borasidagi bilimlarga ega bo'lishi lozim. Zero, orkestrlar tarixi va ularning uslublari bilish, barcha professional dirijyorlarning bilishi lozim bo'lgan vazifalaridan biridir. II. ASOSIY QISM Nazariy va amaliy mavzular II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular (modullar) kiradi: I-SEMESTR 1-modul. Orkestr va uning turlari (1-8 soatlar) Orkestrlar va uning turlari, paydo bo'lish tarixi, ijro repertuarlari, faoliyat olib borayotgan dirijyorlar bilan umumiy tanishuv. 2- modul. Brass kvintet (9-16 soatlar) Ansamblning paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari			

Oraliq nazorat

Orkestrlar va uning turlari, paydo bo'lish tarixi, ijro repertuarlari, faoliyat olib borayotgan dirijyorlar, brass kvintet, tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari kabi savollarga javob beriladi. Unda talabani fikrlashi, muloqot, ma'lumotlarni lo'nda, ravon, aniq va tushunarli tarzda yetkazib berish bo'yicha baholanadi.

Savollar fanning Sillabusida berilgan.

3- modul. Dixeland (17-24 soatlar)

Ansamlning paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari

4- modul. Kichik jaz orkestri (Jaz bend) (25-30 soatlar)

Orkestrning paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari

Yakuniy nazorat

Dixeland ansambli, paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari, kichik jaz orkestri (Jaz bend) paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari kabi savollarga javob beriladi. Unda talabani fikrlashi, muloqot, ma'lumotlarni lo'nda, ravon, aniq va tushunarli tarzda yetkazib berish bo'yicha baholanadi.

Savollar fanning Sillabusida berilgan.

II-SEMESTR

5- modul. O'zbekistonda Big-bend orkestri (31-36 soatlar)

Orkestrning paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari

6- modul. O'zbekistonda Estrada simfonik orkestri (37-45 soatlar)

Orkestrning paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari

Oraliq nazorat

Big-bend, kichik jaz orkestri (Jaz bend) va Estrada-simfonik orkestrlari, paydo bo'lish tarixi, tarkibi, ijro repertuari va namoyondalari kabi savollarga javob beriladi. Unda talabani fikrlashi, muloqot, ma'lumotlarni lo'nda, ravon, aniq va tushunarli tarzda yetkazib berish bo'yicha baholanadi.

Savollar fanning Sillabusida berilgan.

7- modul. Jahon estrada-simfonik va big-bend orkestrlari dirijyorlari haqida (46-52 soatlar)

Jahon estrada musiqa ijrochiligida o'z o'rniga ega dirijyorlar va ularning o'ziga xos uslublari.

8- modul. O'zbekiston estrada-simfonik va big-bend orkestrlari dirijyorlari haqida (53-60 soatlar)

O'zbekiston estrada musiqa ijrochiligida o'z o'rniga ega dirijyorlar va ularning o'ziga xos uslublari.

Yakuniy nazorat

O'zbekiston estrada-simfonik va jaz orkestrlarida faoliyat yuritgan ijodkorlar va dirijyorlari haqidagi savollarga javob beriladi. Unda talabaning fikrlashi, muloqot, ma'lumotlarni lo'nda, ravon, aniq va tushunarli tarzda yetkazib berish bo'yicha baholanadi.

Savollar fanning Sillabusida berilgan.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

- Orkestrlar va uning turlari, paydo bo'lish tarixi.
- Orkestrlarning o'ziga xos yo'nalishi, ijro repertuarlari, faoliyat olib borayotgan dirijyorlar bilan umumiy tanishuv.
- Ansamblning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Ansamblning ijro repertuari va namoyondalari
- Ansamblning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Ansamblning ijro repertuari va namoyondalari
- Orkestrning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Orkestrning ijro repertuari va namoyondalari
- Orkestrning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Orkestrning ijro repertuari va namoyondalari
- Orkestrning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Orkestrning ijro repertuari va namoyondalari
- Orkestrning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Orkestrning ijro repertuari va namoyondalari
- Orkestrning paydo bo'lish tarixi va tarkibi
- Orkestrning ijro repertuari va namoyondalari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Ushbu fan bo'yicha ma'ruzalar bilan birga amaliy mashg'ulotlar olib borilishi nazarda tutiladi. Bu nazariy o'rganilgan bilimlarni, amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlab borishga yordam beradi.

Amaliy mashg'ulotlari ayrim asarlarning ijro talqinlari musiqiy yozuvlarini tinglab ko'rish, tajriba repetitsiyalar vositasida o'z ijodiy yoki ijro yo'nalishini aniqlash kabi zarur ko'nikmalarni shakllantirishga qaratiladi. Musiqiy ijro yozuvi namunalari turli uslublarda yozib olib saqlash, sadolanish variantlarini tahlil orqali o'rganish vazifalari ham qo'yiladi

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- talabani ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish.
- Jaz orkestrlari konsertlariga borish, tinglash;

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriyalardan, o'quv laboratoriyalari, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni nazariy va amaliy rivojlantirish hamda takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

3. V. Fan o'qitilishining natijalari /Shakllangan kompetensiyalari

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba bilishi kerak:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Orkestr, ayniqsa Estrada orkestri tarixi hamda zamonaviy musiqa madaniyati;
- Estrada orkestr ijrochiligi san'atiga oid asosiy ma'lumotlar, mashhur orkestrlarning ijodiy faoliyati va manbaalar haqida bilimga ega bo'lish;
- musiqiy uslublar;
- O'zbekiston va jahon kompozitorlari ijodiyotining yo'nalishlari va janrlari bilishi hamda ulardan foydalana olishi;
- Muloqot texnologiyalarini egallash;
- O'zbekiston zamonaviy musiqasidagi jarayonlarni tahlil etish va tanqidiy baholash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: – Audio va video yozuvlardan foydalanish; – Internet resurslaridan foydalanish; – Manual texnikani egallash va uni tushuntira olish; – “Aqliy hujum”, “Klaster” metodlari; – Talabada mantiqiy fikrlashni rivojlantirish; – Dars jarayonida muloqotga kirishish, ijodiy muhit yaratish.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid amaliy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha imtihonni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar: 1. A.Nazaryan, G.Israilov “Cholg'u ijrochiligi” (Estrada cholg'ulari). T., 2017 y. 2. A.Nazaryan, N.Norxo'jayev. Estrada cholg'ulari ijrochiligi, Toshkent “Zilol buloq” nashriyoti, 2021 y. 3. Sh. Umarov “Dirijorlik (Estrada orkestri dirijyorligi)”, T.: “O'zbekiston davlat konservatoriyasi”, 2024 y Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi. – T.: “O'zbekiston” NMIU, 2016; 2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr. – T.: “O'zbekiston” NMIU, 2016; 3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: “O'zbekiston” NMIU, 2017; 4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yonalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi (elektron versiyasi); 5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20-apreldagi UP-2909 sonli Qarori; 6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20-iyuldagi UP-3151 sonli Qarori;

	7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 08-avgustdagi UP-3178 sonli Qarori; 8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 17-noyabrdagi UP-3391 sonli Qarori; 9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 16-oktabrdagi PIQ-5261 sonli Qarori; Axborot manbaalari: 1. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portal; 2. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi; 3. http://www.youtube.com 4. www.musiqqa.uz 5. www.tarakanov.ru 6. www.musicaneo.com 7. www.notarhiv.ru 8. www.primanota.ru 9. www.partita.ru 10. www.commus.uz www.belcanto.ru
7.	Fan dasturi Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisilari bo’yicha O’quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashi 202 <u>4</u> yil <u>30</u> avgustdagi <u>1</u> -sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas’ullar: Sh.Umarov – O‘zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI dotsenti
9.	Taqrizchilar: A.Ikramov – O‘zbekiston Respublikasi san’at arbobi, O‘zbekistonda xizmat ko’rsatgan artist, O‘zbekiston estrada-simfonik orkestri bosh dirijyori M.Bafoyev - O‘zbekiston Respublikasi san’at arbobi, O‘zDK professori, kompozitor, dirijyor